

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
T Ü R K T A R İ H K U R U M U

BELGELER

Cilt : XIII

Sayı : 17

1988

2. baskı

TÜRK TARİH KURUMU BASIMEVİ - ANKARA

1993

Sahibi : TÜRK TARİH KURUMU

Türk Tarih Kurumu

**Birinci baskı : 1988
İkinci baskı : 1993**

II. MAHMUD DEVRİNDE
OSMANLI-SARDUNYA MÜNÂSEBETLERİNE
DÂİR BÂZİ BELGELER
III

Prof. Dr. MÜNİR AKTEPE

İstanbul'da, Başbakanlık Arşivi'nde bulunan II. Mahmud devrine âid ve Osmanlı İmparatorluğu ile Sardunya Kırallığı münâsebetlerine dâir mevcut vesikalardan Hatt-ı hümayûnlar kısmını, Türk Târih Kurumu'nun neşriyatından olan Türk Târih Belgeleri Dergisi'nin XI. cild, 15. sayısında; İrâde-i seniyyeler kısmını da yine aynı derginin 16. sayısında yayınlamıştık. Bahis konusu belgelerin üçüncü kısmını teşkil eden diğer evrak ve tezkireleri ise, bu sayıda neşretmek suretiyle, Divân-ı Hümâyûn Kalemi kısmında bulunan vesikaların yayımını tamamlamış oluyoruz.

Bahis konusu vesikaların mâhiyeti hakkında yazımızın ilk makalesinde tafsilât verildiği için burada tekrar izâhata lüzum görülmemiştir.

Divân-ı Hümâyûn Kalemi tarafından zuhûr eden Sardunyalı'ya dâir hutût-ı hümayûn ve irâde-i Şâhâneyi hâvi takârîr ve tezkire.

درباره همبند قومی طوق خطدر اینج ساردونیا
داز خطوط همبند وادار اینج
حادی تقاریر و تکریر

Taraf-ı eşref-i hazret-i Sadâret penâhiye Sardunya Devleti Baş-vekili ve Umûr-ı Ecnebiyye Nâzırı olan menziletlü Kont de Latora cenapları tarafından vürûd eden bir kıt'a mektubun tercemesidir. Fi. 13 Eylül sene 1823.

Ba'de'l-elkab, bu dâ'ilerin metbu'um olan haşmetlü Sardunya Kırâlı cenablarının bu def'a Saltanat-ı Seniyye ile akd-i rişte-i mu'âhede-i marzisi olarak, husûs-ı mezbûrun devleteyn şânuna lâyük ve tevâbi' ve levâhikî menâfi'ine muvâfık vechile tanzimi için iktiza eden müzâkere ve mükâlemeye İngiltere Devleti'nin Dersa'âdet'de mukıym murahhas büyük elçisi rütbetlü Lord Strangford dâileri bi'l-me'mûre eğerçi sarf-ı dikkat etmekte ise de, devleteyn beyninde muhâbere ve mürâseleyi muktezi ba'zı husûsun ber-vefk-ı dil-hah tesviyyesi bâbında olan iştiyâk-ı derunumuzun cânib-i vâlâlarına iş'ârı vesîle-i arz-ı hulûs-ı sıdk-âsârımız olmuştur. İnşâ-allahu-te'âla lede-eşrefü'l-vüsûl keyfiyyet muhât-ı ilm-i âlem-şumulleri buyruldukda, ber-vech-i müsted'a bu babda lâzım gelen himmet ve inâyetleri bi-dirîğ buyurulmak ehass-ı müstercây-ı hâlisânemdir deyü muharrerdir.

طرف اشرف طرف سدرتجاهی به ساردیادولتی باتی وکیلی ونورنجهیه ناظری اولدر مترلقوتنه ده لوطوره جنابدی طرفند
درود ابدیه بر فطحه مکتوبک ترجمه سید ۱۹۲۱ بول کلک

بذللقاب
بر ذعبدیک متوع اولدر شهنشاه اردنی جنابدیک بر ذم سلطانیه ایله عقدشسته معاهده عربی اوله رف
فصوص مزبورک دولتشاهه ایله ونوبولوصفی منافعه مؤفده وریله تطبیق اولدر اقتضایین مذکور وکمالیه نقله ونیک
رزانیه مقیم مرفض بیوک ایلیسی رتبلولور دستلفقورد داعبدی بالاموره اکره صرف رفقا اتمکله ایرره دوشین بینه
مبارزه ورسله بی مقضی بعض فصوصک بر وفقه دکره تسویه بانه اولدر اشتیاق دوروزک جانب دلایله انشا
وسیله عرض فصوص صدونارمز اولندر ایضا الله تعالی لری اشرف الوصول کیفیت محاط عم عاشمولدی بیورلنده بر ذعبدی
بو بایره نوب کلدر همت و عنایتی بیورنجه بر ذعبدی

9 Nolu Evrak.

Vesika Sıra No.su 47433. Sandık No. 212.

Makâm-ı Riyâset-penâhiye Sardunya Devleti Baş-vekili ve Umûr-ı Ecnebiyye Nâzırı olan menziletli Kont de Latora cenabları tarafından vürûd eden bir kıt'a mektubun tercemesidir. Fi. 13 Eylûl sene 1823.

Bu muhlislerinin metbu'um olan haşmetlü Sardunya Kırallı cenablarının bu def'a Saltanat-ı Seniyye ile akd-i mu'âhede-i marzisi olarak, husus-ı mezbûrun, devleteyn şânına lââyık vechile tanzimi zımında lâzım gelen müzâkere ve mükâlemeye, İngiltere elçisi rütbetlü Lord Strangford dostumuz bi'l-me'mûre sarf-ı himmet etmekte ise de, bu babda muhâbere ve mürâseleyi muktezi ba'zı husûsâtın ber-vefk-ı matlûb tesviyyesine taraf-ı hâlisânemizden dahi bezl-i makderet olunacağıнын beyân ve ifâdesi arz-ı hulûsa ni'me'l-vesîle ittihazile iş bu mektub tahrir ve firistâde-i pişegâh-ı sa'âdet-masirleri kılınmıştır.

Bi-mennihi-te'âlâ lede-es'adü'l-vüsûl keyfiyyet ma'lûm-ı âlileri buyuruldukda, bu bâbda lâzım gelen himmet-i vâlâ-nühmet-i devletleri mebzûl buyurulmak ahass-ı müsted'ây-ı dostanemizdir deyü muharrerdir.

مقام ریاستناهی به سارنیا دولتی باش کیمی و امردیضیه نازی اولور منزله قوتت ره اولوره جنا باری طرفندره و رور ایدت
بر فطه مکتوبک ترجمه سیدر
24 جول 1823

بدر فطه مکتوبک منوع اولور هنتو سارنیا قری جنا باریک بود فطه سلطنت سیه ابله عقد معاہده ضری اوله رف
فصوص مزبورون دوتیر شانه روبره و بله شکی ختمه لوزم کلوت مذاکره و مکالمه اقلتہ بیجی رتیلو لور دوتیر شانه
دوتیر با لاما مودره صرف هم ایتکده ابرره بودا بده مخا بره و رساله بی مقصی بعضی کصصا نک بود فطه مطلوب سوبنه
طرف خا صا مزور دنی بزل مقدرن اولد جفک بانه و فاقه ای عرض خلوصه نعم الرساله اتمازله استیکتوب غیر
دوتیر شانه بینکاه سارنیا صبر لری قلمشده بمنه علی لری اسعد الوصول کیفیت معلوم عالی لری پیدر لفته بودا بده لوزم
هم اولدک دوتیر مبدول بیور لره اقصی مستعی روستا مزور دوتیر شانه

İngiltere Elçisi'nin Meclis-i mükâlemede verdiği takfir tercemesidir.

İngiltere pâdişâhının fevka'l-âde Büyük elçisi ve Sardunya Kıralı cenablarının mürâhhası Lord Strangfort dâ'ilerinin takriri tercemesidir.

Atebe-i aliyye-i ebed-devam ile Sardunya Devleti arasında akdolunan mu'âhede-i râsiha-i hayriyyenin tayyib husûl ve tahakkukuna sebep-i aslî ve mûcib-i hakîkıy-i samîmi olan mezîd ra'iyet ve hürmet ve vefir safvet ü muhabbet muhasenâtının vâsıta-i hayır-hahânesi bulunduğum bir ni'met-i behiyye-i mahsûsa add olunduğu misillü bu da'ileri vükelây-ı Devlet-i ebed-müddet hazerâtına tafsili âtt ifâde-i hâlise-i resmiyyeyi dahi takdîm ve ihdâ etmek vazife-i mergûbesini ifâya i'tina ile bundan evvel tebâşîr-i meymenet-eser-i bereket masîr füyûzâtı zımında rü'yetine şürû' olunan maslahat-ı hayriyye-i mezbûreye bu def'a perdaht-ı hüsn-i hitam vermeye fermûde olduğum kezâlik bâ'is-i ihtizaz ve mesrûriyyetim mevaddan olduğunda şekk ve şübhe nâ-peydadır. Devlet-i aliyye-i ebed devam, Sardunya gemilerinin Bahr-i Siyah'a âmed şüdleri husûsunu müsâ'ade ve müsâ'ade-i seniyyeleri dahi tasdik-nâmeler mübâdelesi ahidinden evvel vücûda resânide kılınması emrinde iş'ar ve ibraz buyurdıkları delil-i bâriz-i seniyyü't-temyize râğbet ve velâ-kârî mukâbelesinde Sardunya Devleti mezîd teşekkürünü izhâr ve ikrâra tâlib ve haveste-gâr ve Saltanat-ı seniyye-i Osmâniyye ile husûl-yafte-i ta'ayyün ve ibtinâ olan mebâniy-i râyika-i mergubeyi bundan böyle esâs-ı mâni'ü'l-indiras-ı sedad ve hakkâniyyet ve nasfet ve istikâmet üzere tarh ve ibka etmeyi fariza-i müstakile-i hulûsveri ta'dad eyledigünü beyâna râğb ve sa'îdar olduğuna binâen usûl-i muhâleset berdaş ve resmen ve kaviyyen eser-i mûmâşât-ı meveddet-uraz olarak, mevadd-ı âtiyü'z-zikri dostâne ve hâlisâne arz ve takdîm eder.

Evvelâ: Miyânede in'ikad pezir-i istihkâm olan ahid-nâmenin ikinci maddesinde kavl ve karar olunan yüzde üç gümrük resminden, Devlet-i aliyye teba'ası, Sardunya memâlikinin serbestiyyet üzere olan limanlarında mu'af ve müsellemler olalar.

Sâniyen: Ezel-i âzâlden ve ale'l-husûs devleteyn beyninde mün'akid ve râbitagir olan mu'âhede-i haseneden mukaddem nizâmât-ı dâhiliye mucebince emti'a-i ma'lûme ve hubûbât-ı muhtelif bâbında câri ve âri olan rûsûmat ve teklifât tarafeynden kemâ-kân mer'i ve mu'teber tutulup ve cânibeyn ümenâsı aralarında ve ber-vech-i mukaddeme muhâbere ve müzâkere hâletleri cereyan etmedikçe, müceddeden rûsûmât ve teklifât ihdâsı câiz olmya.

Sâlisen: Sardunya kâr-hânelerinde mensuc akmişe nev'inden ecnâs-ı emti'aya zeri'a-i asliyye-i ma'lûme olan yapak ve penbe-i ham ve çivid ve kırmız ve sâir emti'a nev'inden mevadd için Devlet-i aliyye tebe'ası yüzde üç hesabından noksan vermeye me'zun olup, üç hesabı makamında yüzde bir ile cüz'i kusur hesabından resm-i gümrük verüp, kendülerinden ziyade talep olunmaya.

Râbi'an: Sardunya memâlikinin kusur limanlarda Devlet-i aliyye tebe'asından edâsı lâzım gelen yüzde üç resmi, âdeta nizâmât-ı dâhiliyye-i mülkiyye vefkince karar-gir olan rûsûmât-ı adiyye hesabından fûrû-nihâde kılına.

Hâmisen: Havene-i usât tarafından dek ve desise ve hüd'a ve hîle ârizaları mündefi' olmak üzere berây-i ihtiyat gemilerin sihat ve cinsini beyâmı ve tebe'a-i Osmâniyye'nin malları tahkiki için tarafeynin evrâk-ı müteneşibe-i meşrûhaları ile icâb eden vücûh ve esâlib husûsu beynehümâda müzâkere ve müşârata oluna.

Zeyl-i vesîka-i hulûs-ı bedrekada ismi nuvişte elçi ve Sardunya mürâhhası da'ileri ma'rifetiyle tasdik-nâmeler mübâdelesi vuku'a gelmekden evvel, iş-bu ifâde-i müsâdekat-güne-i senâverâne nazar-ı meymenet medâr-ı rezânet-şi'ar devlet-i ebed-müddete berdaşte

kılındığından, zâhir olan mümâşât-ı gayret sımat Sardunya Devleti'nin lâzime-i cibilliyeti olan hasâil-i meveddet ve hakkaniyyet ve kemâl-i hamiyet ve samimiyyeti musaddak bir delîl-i katı'-ı safvet-nesiyk ma'rezende mu'âyene buyurulacağı, meczûm-ı re'y-i sadakat-semîr-i ihlâskârî olmağla, ayn-i usûl-i hamiyet-şümûlden ibâret olup, bâlâda halisâne îrâd ve ihdâ olunan mevaddın kabûlünü hâvi taraf-ı celâlet-ittisâf-ı Devlet-i aliyye'den mukâbele-i dostî olarak, tahrîren bir ifâde-i sâmiye-i müşfrâne şeref-rîz-i sudur buyurulması iltimas olunur.

Ve sa'âdetü Semâhatü Rezânetü Re'îs Efendi hazretlerine der-kâr olan hürmet ve muhâlesetimiz merasimi bu vechile tecdîd ve te'kidten tevcih-i kalem-i ihlâs kılındı deyü takrîr-i mezkûrda mesturdur.

An Saray-ı İngiltere
Fi. 21 nisan sene 1824

Mahâll-i imza
Strangford

ایضاً بادشاہت کو کفارہ بولتے ہیں وہاں دنیا قزاقی جاہلینک فرسو اور دماغہ انفقندور و اعلیٰ نیک تقریری بلکہ سید
عبدعقیدہ ابدولم ابلہ ساردینیا دولت کی آراستہ عقد اولیٰ معاہدہ رسوخ خیرہ نیک طیب وصول و تحقیقہ سبباً صلوی
موجودہ یعنی صمیمی اولادہ عزیز رحمت و حوریت روزیہ صلوات و وقت محنتانک واسطہ خیر خواہانہ سعی و کوشش بر وقت بہتہ
موجودہ عداوت یعنی مشلو بود اعلیٰ دولت اہمکات حضراتہ تعصبی آتی فادہ خالصہ رسبہ بی و تحقیقہ
و اہدائیات و طیفہ مرغوبہ سنی ایضاً۔ اہنا ابلہ ہونکہ اول پہلہ ہمت اثر برکت صیر فیوضاتی ضمنہ برائتہ
شروع اولیٰ صلوات خیرہ مزبور بہ ہونکہ پرداخت حسن ختام و بریکہ فرمودہ اولیٰ کذا لک باعث افتخار و کبریا
ہوونکہ اولیٰ عہدہ شک و شبہہ ناپیدور دولت عقیقہ ابدولم ساردینیا کابل نیک بحیثیہ آمد شد و بح
خصوصی ساعت و ساعت سنی لری و تحقیقہ تمامہ اہمکات سنی ہونکہ اول وجودہ رسبہ شخصی و سنی اشعار
و اہل زبیر و قری دلیل بارز سنی کتیبہ رغبت و ولاکاری مقابلہ سنی ساردینیا دولت مزبور کتیبہ اظہار و اقرار
طابت و خوشنظر سنی سنی عثمانیہ ابلہ حصول یافتہ تعین و اہنا اولادہ ہائی و اہلہ مرغوبہ بی ہونکہ ہونکہ
اسکون مانع الاندر سنی و حقانیت و نصفت و استقامت اوزن طرح و ابقا اہمکی فریبہ مستقلہ خلوص و بح
تعداد ایدو کئی بیانہ رغب رسبدر اولیٰ بناؤ اصول مخالفت برلز و رسباً و قویاً اشکانات موور طرز اولیٰ
مورد آتی کتوری و سنیہ و خالصانہ عرض و تقدیم ایدر
اولاً بیانہ وہ انعقاد پذیر استقام اولادہ ہونکہ نیک ایکنی مادہ سنی قول و قرار اولادہ یوزدہ اوج کون
رسبندہ دولت عقیقہ تبصری ساردینیا ممالک سبب سبب اوزن اولادہ ہونکہ سنی معاف رسبم اولیٰ

ثانیاً ازل آزادان و علی قفسوس و وقتین بینه منعقد رابطه کیر اولاده معاهدت حنده مدتی نظامت
 داخلیه میچینجه استغه معلوم و حیوانات مختلفه بایش جاری و عادی اولاده رسومات و تحلیفات طرفینده کاکاش
 مرغی و معتقد طریقیلر بوجا باین استغنی از این و بر وجه مقدمه مجاز و مذاکره حاکمده جریانه ایتمدی که مجدداً رسومات و تحلیفات
 احدثی جایزه اولدی

ثالثاً ساردینیا کارخانه لرین تسویح اقسده نوزده ایشلما استغیه ذریعه اصلیه معلوم اولاده بیاقی پنجه پنجم
 وجود و وزیر رسا بر استغه نوزده سواد اچوره دولت علیه بقیه بوزده اوج حسابده نقصانده و بریکه مانده اولوب
 اوج حسابی مفاصده بوزده بر ایله خونی کسور حسابدن رسم کردن و بر بر کند و لرین زیاده طلب اولمیه

رابعاً ساردینیا مالکیت قصور لیانده دولت علیه بیکسده اداسی لازم کلونه بوزده اوج رسمی عاداتا
 نظامات داخلیه ملکینه و قسجه قلم کیر اولاده رسومات عادی حسابده فریز یاره قلنه

خامساً خودت عصات طرفینده دانه و ذیب و خدعه و حبله عارضه لری منفع اولوب اوزن برای احتیاط
 کیدک صحت و جنسیتی بیانی منبغه عقائیده ملک مالک لری تحقیقی اچوره طرفین اوزره منکسبه شروه لری ایله
 اچا بایده وجوده و اسالیب خصصی بیضا یاره مذاکره و شاطله اولنه

ذیل وثیقه خلوص برتر کرده اسمی نوشته ایچی و ساردینیا طرفی و بجز موفیتد مقصدیقنا مره مبادکسی وقوعه
 کلکدن اول شیبو فاداره مصارقت کونه ثنا و آرنه نظریه بنت صلوات شاعر دولت ابدتیه بر لشته
 قندینغندن ظاهراً اولاده مماشات غیرت سمات ساردینیا دولتک لارمه اچیلینی اولون حاصل صورت صحافت
 مکهال عبت و جمیعتی مصدغه بر دیشل قاطع صفون نسبق مدغمنده معاینه بیدریه جلی نجلم رای صدق سمیه اخلایته
 از طرفه عین اصول عبت شمولده عبارت اولوب بالوده خاصات ایزار و اهدا اولنانه مؤدک قسوی حاوی طرف
 جلالت انصاف دولت علیه دن مقابله دوستی اولدوقی تمهیداً بر فاداه سیم مشیرانه شریکین حدودر بیدریه
 اکتس او شوره

و ساداتو سماحتو در زانله بیس اقدی حقیرینه در کار اولون حمت و نجاحتی رسمی بوجده تجدد و تکیه
 تعجبه قلم اخلاص قلمدی و یه تقیر مذکوره مطور و
 عن طرفی اکتفه
 ۱۸۹۹
 نیشانه

استاد انفورد

İngiltere Elçisi'nin ibtida gönderdiği tezkirenin tercemesidir.

İzzetlû, sa'âdetlû, semâhatlû Re'isü'l-küttâb Efendi hazretleri.

Arz olunur ki, dünkü gün makâm-ı maslahat-insicâm-ı Riyâset'den Baş-terceman'ımız Chabert tercemanın tarafımıza isâl ettiği cevâb-ı gayr-i müstetâbın me'eâli bu dâflerine mezîd iztirab ve te'ellüme bâdi idiğüne, cenâbınız misillü rezânet-nisâb-ı kiyâset-iktisab zât-ı güzîde-sıfatın kalb-âgâh-ı zekâvet-intibahı güvâh olmamak hayyiz-i imkânda değildir. Devlet-i aliyye'nin râğbet ve hürmetine İngiltere Devleti'nin istihkakı bukadarca mıdır? Evliyây-ı umûr efendiler hazerâtının tekrar be-tekrar beyân ve iş'ara istimrarları cereyan ettiği vech üzere, Devlet-i aliyye hürmetlû Sardunya Kırâlı ile akd-i mu'âhede riza-dâd olmuş ise, ancak İngiltere Devleti'nin haurımı ri'âyeten râzı olup, yoksa Kırâlı-ı müşârünileyh ile tarh-ı müvâlât kazıyyesi Devlet-i ebed-müddetin mültezemi olmadığını işrab ve ikrardan hâli olmadıkları ma'lûm iken, mu'âhede-i mersûmenin kadr ve makbûliyyeti mevkûf-ı aleyhi olup, zâtında atebe-i aliyyeye mazarratı na-yâb ve Sardunya Devleti'ne nisbet-i is'af ve inzimâmı lâbüdü'l-istishab şerh kabilinden olarak, takdîm olunan ma'lûm teklifimizi redd ve dirig etmek İngiltere gibi dost-ı kadîm ve hayır-hâh-ı müstedîm bir devlete lâyük mü? Ve bu sûretde hâtırı mer'î ve mutayyeb olmuş kuluna mahâll kalırmı? devlet-i aliyye-i ebed-devamın matlûb ve mültezemi ve herkesden mu'teber ve mer'î olan nizâmât-ı dâhiliyye-i mülkiyyesi halel tatarrukundan vikaye olunmak vâcib olduğu misillü, Sardunya Devleti'nin dahi kavâid-i asliyye-i dahiliyyesi kemâkân ma'mûlün-bih tutulmak lâzîmeden idüğü ve bu bâbda mü'nakid olan ahid-nâmeyle muzır ve muhâlif bir nesne olmadığı ve vech-i meşrûh üzere şerh olarak, matlûb olan sûret-i ma'hûdeye müsâ'de olunmadığı takdirde İngiltere Devleti'nin ahass-ı vü cûhla müte'accib ve dilgir olacağından başka, şerh-i mezkûrun insilâbı bayağı bi'l-cümle şurût-ı mu'âhedenin münselib ve mülga olmasıyla beraber olarak, iş-bu maslahatda tarafeynden çekilen mesâ'iy-i cemîle ve metâ'ib-i cezilenin hükmü abese müntehi olmak icâb edeceği, evliyây-ı umûr efendilerin melhûz-ı re'y-i rezânet-karîn-i msfet-rehin-i müdirâneleri oldukda, dostâne ve me'mûrâne frâd olunan madde-i ma'hudeye irâde-i aliyye te'allûku ile iki dostun ve ezcümle mu'âhede-i mersûme emrinde bunca sarf-ı himmet eden İngiltere Devleti'nin tatyib-i hâtır ve di'l-hâh-ı hulûs-semfiri ümniyye-i hayriyyesi kuvvetden fi'ile isâli bâbında himem-i cemîle-i re'isâneleri bi-dirig buyrulmak ahass-ı mültemisât-ı me'mûrânemizdir ve zât-ı mehâmid-ittisâf-ı sa'idânelerine derkâr olan mezîd tevkîr ve hürmet ve vefir tebcil ve müveddetimiz merasimi ifâsiyle hatm-i kelâm olundu, deyü kâğıd-ı mersumde mesturdur.

Hâlisü'l-fuad
Strangford

Fi. 6 Zilka'de sene 1239

(3 Temmuz 1824)

ایضاً در بعضی نسخ نیز آمده است که در این کتاب

غنا و سعادت و سعادتی بر سر کتابه ازین خطای

عزیزانند که در یکی کون مقام صفات انجم یکسره باشد ترجمان شایسته همانک طرف اتصال ابتدای جوهر غیر مستطابک مانی بود جلوه فریب نظر و انالده با اعر
ایه که جناب خود مثل و زانت نصاب یکسره است و ذات کثیره صفاتیک قلباً آگاه و کارات انشاهی گواه اولماق حیز انکانه و کله درون عینک رفیت
و عهده انکته دولتک استخفاتی بود در جرم بد او ایام امداد فیله طرفانک کور یکبار بیاد و شاهه استراری جرم ان ابتدای و جاوره دولت عینک و زانو
سار دنیا قرانی ابله عقد معااهده به رضاد در المش ابله آجی انکته دولتک خالطین رعایتی ارضی اولوب بفرسه فرال مشار ابله ابله صلح اسکن بلور قضیه سی
دولت ابد دولتک ملتزمی مؤدونه اولدی یعنی اشیر و قراره خالی اولدی قاری معام ایکن معاهده رسیده نک قدر و عقیده سی مؤفوعده اولوب
واخره عینه عین به سفردی نایاب و سار دنیا دولتک نسبت اسعاف و انضامی لایه لایه استخفای شرح قبیلده اولورده تقیم اوقان معام تکلیفی سی
رد و درین ایتله انکته کی دوست قدیم و حیرتونه سیم بر دولتک لایقی بود و سدره خاطر سی و مطلب اولیش قولده محل قالوری دولت عینه
اسد و امک مطهر و ملتزمی و هر کسده مستور سی اولان نظامات و خلیفه مکید سی خلیل نظر خنده رعایت اولوشی واجب اولدی مثل سار دنیا دولتک
و شی قواعد اصیله و اخلیه سی کماکان معلوم طوئق لازمه ابدوی و بویا بره منعقد اولان عهدنامه به مضمون مخالف برسنده اولدی و درین شرح
اورن شرح اولورده مطالب اولاده صورت موجوده بساعده اولدی یعنی تقیم اولان انکته دولتک اخص و جوهر مستحی و دیکله اولده جفده برنف شرح
مذکورک استلوی بیله غنی یا اقله شرح معاهده نک سب و ملقا اولدیله برابر اولورده ش بوصلحنده طرفینده چکلون سانی جمیله و مناهب
جزیله نک حکمی عینه فترهی اولقن ایجاب اید چی اولیای امداد فیله مکمل و زانت قرین نعت رهین مدرانه لری اولورده دکستانه و امورده
ایراد اولمکن ماده معهوده به اراده عینه تعلقی ابله ایکن دولتک و زعمده معاهد رسیده امین بجه عرض من ایلک تنظیم خاطر و انجاش دفتره خاطر سرب
ایشه خبر سی قولده فعله اعلی باشد هم جمیله بستانه لری بی بدیع بیروق اخص مصلحات مأمورده سرب
نیز توفیر رحمت و رفیع جمیل و مؤدنه رسمی اینا سبله ختم کلام اولدی وید کاغذ رسیده کس خود در

حاله کلام
اسد العفدره

۱۹۹۶

Excellence,

La réponse que mon Premier
 Drogman, le Sieur Chabert, m'a communiquée
 hier de la part de Votre Excellence, m'a causé
 autant de surprise que de regret; et c'est
 certainement ce que ne pourroit manquer de
 prouver un Ministre d'un jugement si sage, et
 d'une grande pénétration, et de qualités éminentes,
 tel que Votre Excellence.

Est-ce là toute l'estime, tout
 ce là toutes les bonnes dispositions aux quelles
 la Cour d'Angleterre a droit de s'attendre de la
 part de la S. Porte?

Il est connu que les Ministres
 Ottomans n'ont pas cessé de dire et de répéter,
 que si la S. Porte a consenti à conclure un
 Traité avec S. M. le Roi de Sardaigne, c'étoit
 uniquement par égard pour la Cour d'Angleterre
 et ils ont toujours donné à entendre qu'elle

à Son Excellence

Le Reis-Hasendi

n'a eût aucun empressement à entrer en liaisons
d'amitié avec Sa dite Majesté.

Or, concevant il refusé à une
Amie aussi ancienne et aussi bienveillante que
la Cour d'Angleterre, une proposition sur laquelle
est fondée toute la valeur du Traité — qui n'apporte
aucun préjudice à la S. Porte, et dont l'adoption
est pour la Cour de Sardaigne d'une nécessité absolue :
proposition, qui n'est en effet qu'un simple acte
explicatif ? et peut-on dire après un tel refus,
que l'on a eu des égards et de la considération
pour la Cour d'Angleterre ?

Il est à observer, que de la même
manière que la S. Porte a à cœur que ses
Règles intérieures soient exemptes de toute
atteinte, & Règlement qui sont en effet respectés
par tout le Monde, la Cour de Sardaigne a
également ses anciens Règlements intérieurs qu'il
est juste et convenable de maintenir.

Il faut ajouter en outre, qu'il
n'y a rien dans ce que l'on propose qui apporte du
préjudice, ou qui soit contraire au Traité qui
vient d'être conclu ; que dans le cas que l'on
n'adopterait point l'arrangement proposé, en terme

de Commentaire, outre que la Cour d'Angleterre sera
surpris et formalisé d'une manière toute particulière
ce seroit mettre de côté l'objet du Traité tout entier, et
par conséquent toutes les peines et efforts mis en œuvre
de part et d'autre dans cette négociation, seroient
rendus infructueux et inutiles.

Après avoir soumis tout cela à
la considération et prospérité de V. E. Je me prie
d'employer les soins les plus empressés afin que la
S. Porte en adoptant l'arrangement qui lui vient
amicalement et officiellement proposé, remplisse un
objet aussi salutaire que celui de contenter deux Rois
à la fois, et surtout la Cour d'Angleterre qui a pris
une part décisive à la conclusion de ce Traité.

Je saisis cette occasion pour avoir
l'honneur de renouveler à V. E. l'assurance de ma
haute considération.

Palais Britannique
3. Juillet 1834.

L'Ambassadeur d'Angleterre
 n'a pu recevoir qu'avec surprise, et un regret
 intime, la Réponse que Son Excellence le
 Roi-Stendi vient de faire à la Lettre qu'il
 a eu l'honneur de lui adresser le 3. du courant.

On auroit de sa peine à croire,
 qu'une proposition, aussi hasardée et aussi
 peu justifiée par la pratique très souvent
 adoptée entre des bons amis, fût celle d'
 colloquer qu'on se fait un Commentaire sur
 un détail particulier d'un Traité, seroit
 vouloir altérer le Traité tout entier, même
 si sa part est un Ministre aussi éclairé, et
 aussi consommé dans les Affaires que S. E.
 le Roi-Stendi actuel.

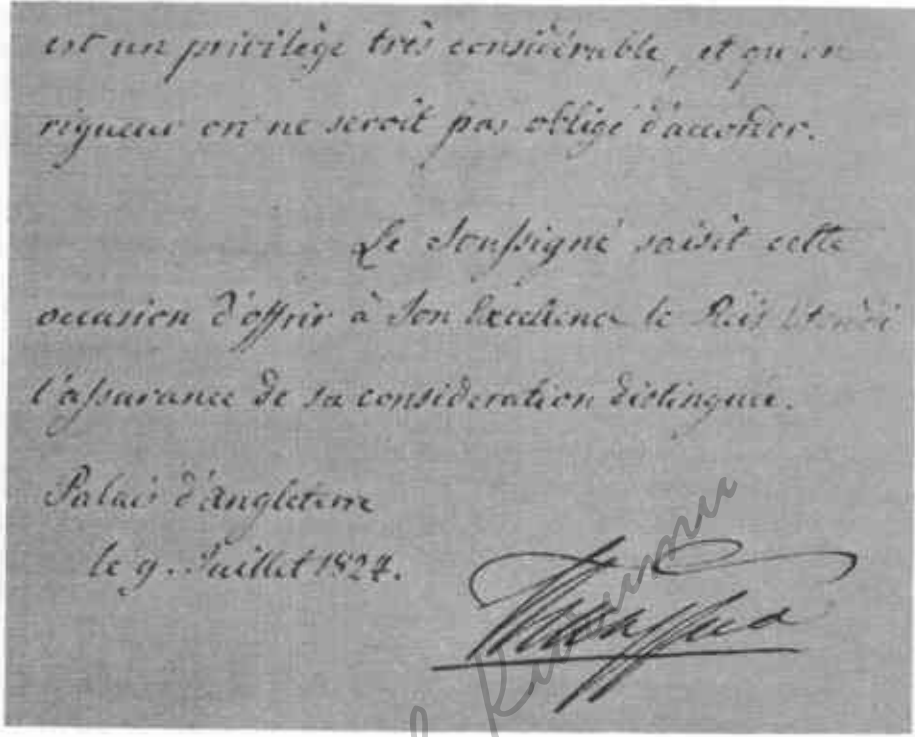
À Son Excellence
 Le Roi-Stendi, &c. &c. &c.

Le s'explique sans s'étendre
 cependant à réfuter ce point avec S. E. aura
 l'honneur d'exposer pour la considération
 du Gouvernement Ottoman, que comme le
 Traité conclu entre la Sub. Porte et la Cour
 de Sardaigne, ne parle qu'à d'un commerce
 d'importation et d'exportation entre les deux
 Pays, sans faire aucune allusion aux Règlements
 intérieurs — Règlement qui, bien loin d'être
 limités à l'article d'une simple quarantaine
 qui n'existe point en Turquie, sont sanctionnés
 et invulgués par la Sub. Porte Elle même —
 On a cru devoir une preuve agréable de la
 franchise et loyauté de la Cour de Sardaigne,
 ainsi que de celle qui en a été la médiatrice
 bienveillante, en s'expliquant plus en
 détail sur cet article, et en désirant même
 d'avoir un espèce d'acte additionnel de la
 Sub. Porte, pour prévenir tout malentendu

et toute discussion qui pourroit arriver à la suite des temps, entre les Sujets réciproques dans le Commerce que les Citoyens de la Turquie pourroient désirer de faire intérieurement aussi bien qu'extérieurement dans les Etats du Roi de Sardaigne.

Le Ministère Ottoman ayant, contre toute attente, pris de travers un point aussi simple que naturel en soi-même, comme la proposition amicale qui a été faite par le Souverain, et voulant presque donner un caractère à sa demande qui ne pourroit être concu que dans un moment d'agitation non provoquée; aura l'honneur de déclarer que, puisque la Sub: Porte ne veut pas accorder la demande qui lui a été expitement faite sur ce point, le Souverain est en droit d'exprimer, que S. M. le Roi de Sardaigne ne pouvant changer en rien ses Règlements

locaux et intérieurs, envers qui que ce soit, elle
traitera les Sujets de la Sub. Porte à cet égard,
sur le même pied qu'elle traite les Sujets des
grandes Puissances les plus favorisées; c'est-à-
dire de la même manière dont les Sujets étoient
traités ci-dessus, lorsqu'ils faisoient le Commerce
dans les Etats Sardes à leur plein droit et
avantage; qu'en faisant ceci, S. M. ne
porte la moindre atteinte au Traité ancien,
où, comme il a été dit, il n'y a pas la
moindre question de ses Règlements, pas
moins que des Règles particulières établies
par la Sub. Porte dans les Etats, qui serent
scrupuleusement observés par les Sujets
Sardes, à l'instar des autres —; et que
la Majesté, par une distinction et trait
d'amitié ultérieure fera jouir aux négocians
Turcs d'une exemption parfaite du 3. p. cent
dans tous les Ports libres de ses Etats; ce qui

Vesika Sıra No: su 47429;
Evrak No: su 5; Sandık No: su 212

İngiltere Elçisi'nin def'a-i sâniyede gönderdiği tezkiresinin tercemesidir.

İzzetlû, sa'âdetlû, rezânetlû Re'îsü'l-küttab Efendi hazretleri.

İş-bu mâh-ı Zilkade'nin altıncı günü târihile makâm-ı sa'âdet-irtisâm-ı Riyâset'e dostâne tahrîr olunan kaşme-i muhâleset-rakımamıza cevab olmak üzere izzet-bahş-ı sudûr olan munâvaza-i hiddet-nümâları nezd-i hulûs-veride vüfur hayret ve farta-i melâl ve mahzûniyyet husûlünü müstetbi' idüğü gûlfe-i ta'bir ve tafsilden ganidir. İki dost devlet arasında mün'akid ve mer'î olan ahid-nâme senedi mevaddından bir maddenin hâlisâne tenkiyh ve tashihi zımında şerh-güne bir ilâve zammolunmak maksûd olursa, bi'l-cümle ahidnâme-yi ihlâl ve ilgâ eylemek demektir; müdde'ası misillû kabûl ve teslîmi nâ-çesban ve düvel-i mu'teber-i mütehabbe beynlerinde kirâren ve mirâren isticâb ve istisvâbı vuku'u mesbûk ve ıyân olan etvâr-ı me'lûfe-i câizeden bir tavr-ı mütevâtirü'l-cereyan olmağla, bu güne mukaddemenin hâlâ ziyet-efzây-i makâm-ı Riyâset-penâhi gibi ehl-i ma'rifet ü kemâl ve ders-hâne-i umûr u mesâlihde mürebbiy-i bi-misâl zât-ı hanîde-husâlden sudûru melhûz ve mütavakkı' değılidi denilse yeri ise dahi ol mukaddemenin hadd-ı zâtında irâd ve ihticâca adem-i tenâsübü isbâtında tatvîl-i bahisden ihtirâzen şu vechile Devlet-i aliyye-i ebed-müddetin mir'ât-ı ziyâ-intisâb-ı fazl ve adline arz-ı merâm-ı dosti insicâma ikdâm olunur ki, haşmetlû Sardunya Kırâlı ile akdolunan şurût-ı mu'âhedede alel-itlâk ticâret-i âmediyye ve refiyye şurûtundan bahs olunup tarafeynin kavâid-i dâhiliyye ve zevâbıt-ı mahsûsa-i asliyyesine müte'allik bir kelime meşrûh ve münderic olmamağla, hâlbuki kavâid-i dâhiliyye-i mersûmeden memâlik-i vesî'atü'l-mesâlik-i mahrûsa'da isim ve cismi nâ-yâb olan karantina

nizâmı mezkûr değil ise, berü cânibden nice nice mevadd-ı mahsûsayı şâmil ve ümenây-ı devlet-i ebed-müddet tarafından tenfiz ve icrâsına mücib-i cedd-i kâmil olan nizâmât-ı mülkiyye-i münferide der-kâr olduğu emr-i ma'lûm ve aşikârdır. Mücib-i istidây-ı hâlisânemiz olan maddenin müstakilen tasrih ve tanzîmi husûsundan Sardunya Kıralı'nın ve tarafeynin mutavassıt hayır-hâhı olan devletin merâmı safâ-i niyyet ve sıdk u istikâmetden ibâret olduğunda şübhe olmayup, taraf-ı bâhirü'ş-şeref-i Devlet-i aliyye'den dahi tahfren müsâ'desi mercû ve me'mûl olundu ise, bu dahi taviiyet-i hâlise ile olduğu emr-i müsellemdir ki, bundan böyle Saltanat-ı seniyye-i ebed-müddet tüccarı Sardunya memâlikinde hâricen ve dâhilen ticâret mu'âmelâtına râgıb ve hâhişger oldukları takdirce, miyânede kıyl ü kâl ve nizâ' ve münâkaşaya iştigal keyfiyyetlerine mahâl kalmayarak, tarafeynden tayyib ülfet ve kemâl-i muhâdnet ve menfe'at ile dâd u sitâde müdâvemet oluna; kaldı ki, zâtında âsân ve adimü'ş-şerr ve'l-hüsrân kabîlinden olan teklif-i hâlisânemizi mâdâm evliyây-ı umûr dostlarımız hilâf-ı me'mûl nazar-ı âhar ile münâzaraya sülûk-birle bu resme istikbah ve istib'ad semtine temâyülü tecvîz ve matlûbumuza bayağı nisâb-ı iğbirar ve infi'âlden münşâ'ib bir ma'na itlâkı makamına teveccühü tesvig ederek, bu babda iltimâs-ı me'mûrânemizi müsâ'deden i'raz ederler. Felâcerem şu vechile sevk-ı makâl ve beyân-ı hâle mübâderet vâcibe-i uhde-i vesâtet ve me'mûriyyetim olmuştur ki, hürmetlû Sardunya Kıralı usûl-i dâhiliyye-i ezeliyyesini bir kimse için tebdîle nâ-muhtar ve meslûbü'l-vüsû' ve'l-iktidar olup, liman ve iskelelerinde düvel-i kebîre-i Avrupa'dan ihya olan devletlerin tüccar ve tebe'ası haklarında ne vechile mu'âmele oluna gelmiş ise Devlet-i aliyye-i ebed-kıyâmın tüccar ve tebe'asına dahi ol-vechile mu'âmelede kusur olunmayacağı, ya'ni bundan evvel devlet-i vâlâ-rütbet-i müşârunileyha tüccarı tayyib-i rizâ ve hüsn-i irâdet ve intifa'lariyle ne tarz Sardunya memâlikinde ticâret edüp, evkat-güzâr ve rıbh-ı cezile mazhar olmuşlar ise yine ol-siyâk üzere âminen dâd u sitâde med'üv ve me'zun olacakları ve bu usûl-i ma'kulden mün'akid olan mu'âhede-i dostâneye bir güne şeyn ve hâlel melhûz ve târi olmayacağı ve vech-i meşrûh üzere mu'âhede-i ma'kude-i hayriyyede usûl-i hassa-i tarafeyn ve rüsûm-ı dâhiliyye-i cânibeynden bahisle bir kelâm münderic değil-iken, Sardunya Kıralı cenabları devlet-i ebed-müddet-i Osmâniyye'nin nizâmât-ı mülkiyye-i seniyyesini tebe'asına sâire kıyasen ri'âyet ettirmekte tecvîz-i kusur etmeyeceğinden başka, vezâyif-i mefrûza-i meşrûhadan hâric ve nef-i cezili müntec olarak, berây-i hürmet ve imtiyaz memâlik ve sevâhilinde bi'l-cümle serbest olan limanlarda Devlet-i aliyye tüccarı yüzde üç resminden dahi mu'af olacakları kazayây-ı mültezeme-i müsellemedendir. Bâki zât-ı mehâmid-ittisâf-ı sa'idânelerine berkemâl olan tevkîr ve hürmet ve tebcil ve safvetimiz merâsimi edâsile hatm-i kelâm olundu deyü kâğad-ı mersûmda mestûrdur.

Hâlisü'l-fuad
Strangford

An-Saray-ı İngiltere

Fi. 13 Zilka'de sene 1239

(10 Temmuz 1824)

دولت علیه السلام در وقت ظهور حکومتش در آنجا نماند بلکه از آنجا فرار کرد

فوق ساداتو و زانلو پسر کتاب ادبی خاندان

اشبهامه ذی کفده نك الفتحی کهن تاریخچه مقام سادت ارماع ربهله و در نمانده خبر ارماع قایده کفایت خردمزه جوبیا رنق افنده خردش سدادون ساداتو امیر نادر
 نزد خلوصیدیه و قدیمت و وزیر ملول و وزیرین حصولی مستیع ایدوگی کفده بقید و تفصیل غنی در ایکی دولت آراسنده منفرد و جلاله عهدنامه کهنه و سواد
 براده نك خالصانه تنفیج نفیجی منتهه مشرکونه بر علوه فتح ارماع مقصود ارضه با فیده عهدنامه ابرو اخلول و انا ابلانک و بکدر مدخلی ستانو قبل ازین بنام
 عدله مقیده مقامه جبارانه کردار و اراد استیجاب و دستوری و قوی مدوی و جبار الاون اطرد و الثرفه جایزه ده بظور سوزان البروان اولغنه بکون مقدرک
 حالو ذیت افزای مقام ربهله بناهی کجی اهل معرفت و کمال در کفایت و سرور و عاقده سبق به نماند ذات خدیج معالده صدوری ملول و تفریح و کلام ایدی و بظیر بنام
 دخی اول مقدرک حد داننده ابرو و متعابه عدم تناسبی ایشاندن نظیر بچندک اعداراً شویلهام دولت عهدنامه نماند و نماند نسبتاً فضل و فخره (عالم)
 درین اشیا ایدم اولونکه مشهوراً ساداتو اولی اید عقد و نماند شرط معااهده ده علی اولون تجارت آمیده و رفیه شایسته بحث اولون طرفین قواعد
 داخیه و شرایط مخصوصه اصله سنده متعلق بر کلیه اشیا و مفرج اولما فیده حال بکه فرغده و خلیفه و سرورده مالک و سیدک مالک کهنه ده ام روسی
 نابار بارکس فرایسته نفاهی مذکور و کل البس بر جای بنده و نماند مودت مخصوصی شامل زمانای دولت ایدو طرفین تنفیج و براسن موجب حد کامل اولون نظامنامه
 مکتبه منفرد در کار اولون ارماع و آشکار در ساداتو خالصانه اولون مانه نماند مستغلاً تغیر و نفیجی مخصوصه ساداتو اولون طرفین
 متوسطه خیراتی اولون دولتانی ملی صفای بیت صدور و استقامتک جبارت و درین مشبهه اولویب طرف با هر کس در وقت عهدی ده دخی خیراً مساعدی مجبور
 مانده اولون البس برونی طبعه خالصانه اولون اشیا کهنه که بینه بیله سلطنت ساداتو ایدمت تجاری ساداتو مالکنده خارجاً اولون تجارت معاوضه زین
 و ضرر فکرا اولون قری تقدیرجه میان ده قبل و قال نزاع و مناقشه کینتا بنام عمل ایدو طرفین شیب الفت و نگاه خادمت و ضعفته اید و در ساداتو
 مذمت اولون قادریکه داننده آسان و عدم کشته و کشته فیلسفه اولون تکلیف خالصانه طرفی ساداتو ایدای ایدو ساداتو طرفی ساداتو اولون ساداتو
 ساداتو برینه برسد استیجاب و استعانت ساداتو تجویز و طوابیرین یعنی نعلیا ایدو و نفعاً ایدو شیب بر ساداتو مطلق مقامه نماند ساداتو ساداتو ساداتو
 مانور ازین مساعدی ده ایدو ساداتو خلاصه ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو
 ذوات اصله داخیه اولون سنی برکس ایدو تبدیلها مختار و ساداتو برکس ملک و ساداتو ایدو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو
 تجار و ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو
 دولت والو ربه مشارالیهها تجاری شیب رضا حسن اوزر و انتفاع ایدو طرفین اولون اولون اولون اولون اولون اولون اولون اولون اولون اولون
 ینده اول ساداتو اولون آناً در ساداتو ساداتو و ساداتو اولون اولون اولون اولون اولون اولون اولون اولون اولون اولون اولون اولون
 اولون ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو
 اولون ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو
 خارج و نفع جزئی متبع اولون و برین صورت و نیاز مالک اولون ساداتو با فیده ساداتو اولون ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو
 قضایای مقدمه ساداتو ساداتو باقی ذرات تمامه نماند ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو
 دبو کاغذ مسودیه ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو ساداتو

حاله کفایت
 اسرار معلومه
 عن شیخ الفکر
 ۱۳۰۲

Taraf-ı Devlet-i aliyye'den i'tâ buyrulmak üzere İngiltere Elçisi'nin muahharen vermiş olduğu takrîr-i resmî müsveddesidir.

Sardunya Kıralı'nın memâlikine ticâret ile âmed ve şûd eden tüccâr tâifeleri hakkında mer'i olan ba'zı usûl-i dahiliyye-i mahsûsadan bahs ile İngiltere Elçisi dostumuzun takdîm eylediği me'âli ma'lûm olup, Kıral-ı müşârün-ileyhin mu'âhid olduğu düvel-i kebîre-i sâireden kabûl birle tüccâr ve tebe'aları haklarında câri usûl kabilinden oldukda, Devlet-i aliyye-i ebed-devam tebe'asından bi't-tav' ve'l-riza Sardunya memâliki ile ahz u i'tâya râgıb olan tüccâr zümresinden dahi ri'âyetinde be's olmayup, südde-i seniyye-i ebed-kıyam bu bâbda dahi şîme-i esfle-i mürüvvet ve safvetini izhâr ile müsâ'de-i aliyyesi dirig olunmıyacağı İngiltere ve Sardunya devletlerinin ma'lûmu olmak için iş-bu takrîr-i sâmi imlâ ve elçiy-i mümâileyh dostumuza i'tâ olundu.

Tarih Kurumu

مجلس دولتی در انطاکیه
تاریخ ۱۲۰۳ هجری قمری
مجلس دولتی در انطاکیه
تاریخ ۱۲۰۳ هجری قمری

ساردینیا قریبیک مالکنه تجارت ایله آمورشدایدک تجارطانیزدکی حقتده مرغی اولور بعضی اصول دخیه
مفوضه دن بجه اکنده اچجی دکنده تقیم ایلدیکی تقیمه مآقی معلوم اولوب قال شارالیهلک معاهد اولور
بول کیم سارینه دن قبول برله تجاروتبعاری حقتدن جاری اصول قبیلک اولور دن عیبه ایدروام بکنده
الطوع بکنده ساردینیا مالکی ایله اخذ اعطایه زنجیا اولور تجاروتوننده دخی رعایتنده بکن اولوب
سده سنیه ابدیقام بو باب دخی شیمه اینه سوت و صغونی انظار ایله ساعة عیبه سی برنج اولور
اکنده وساردینیا دولتیله معلومی اولور اچجی شیمه بونقره ساری اصلو اولور معقوله دوسمه اعطا
اولور

Hâlâ hilye-bahş-ı makâm-ı Riyâset-penâhi olan sa'âdetlû semâhatlû Mehmed Seyyida Efendi hazretlerine İngiltere büyük elçisi Lord Strangford tarafından tezkire-i mahsûsadır ki, vech-i âti üzere hurûf-ı efrenciyeden nakl olunmuştur.

İngiltere elçisinin mu'ahharen gönderdiği tezkiresidir.

Sa'âdetlû semâhatlû atûfetlû mezîd mürüvvetlû Efendi hazretleri.

Hâlisâne inhâ olunur ki, cenâb-ı mülâtafet-nisâb-ı kerîmânelerine yakın zamanda bir kaç def'a arz ve inhâya ibtidar olunup, karf-ı ilm-i atûfet-kararları olan bir madde-i ma'hûde-i ma'rûfe ile tekrar tasdi'-i ser-fütüvvet medârlarına muhtar olmamız bu senâ-kârlarının hazzı tarafı olmadığı müstağniy-i beyân ise dahi madde-i ma'hûde-i mersûme bu muhiblerinin zâtına ve neng ü nâmusu lâzimesine ahass tarikıyla müterettib ve mühim olmak hasebiyle hasbe'z-zarur ibrâm ve iltiması istimrârına mecbûr olup, uğur-ı übbehet-mevfûruna bunca sa'y ve gayretim mesbuk ve savb-ı atûfet-intisâbına rağbet ve hürmetim hadd ü hesabdan efvân idüğü derece-i sübût ve bürûza makrûn olmuş bir devlet-i mu'azzama-i dâyimül-ebühenin bâb-ı mülâtafet-nisâbına müste'nifen ve mütevessilen mürâca'at etmemek nice kâbilidir. Bu def'a vâkı' olan iltimâs-ı mahsûsânem İngiltere Elçisi'nden umûr-ı âliye-i Hâriciyye Nâzırı Efendi-yi bi-nazîr hazretlerine değil bi'n-nefs fütüvvetlû semâhatlû Seyyidâ Efendi cenablarına Lord Strangford tarafından tevsîyk ve takdîm olunur iltimâsât-ı mültezeme kabllindendir. Miyânede resmen cereyan eden mesâlih-i muhtelif-i me'mûrede her bâr re'y ü efkârımız hâlet-i tevâfuk ve tetabukda bulunmak müyesser olmaz ise, bu tabi'at-ı maslahatdan münba'is bir hâldir. Kasd ve ihtiyârı değildir. Herkesin vâcibe-i uhde-i takayyüdü olan işi kendi merâmı üzere rü'yet ve teşşiyet edeyim sevdây-ı âdiye-i me'lûfesinden müteferri' bir tavırdır ve-lâkin ferîdâne ve mahremâne arzı rûşen maddelerde bu böyle değildir. Ve böyle olmak dahi câyiz ve lâıyk etvardan hâricdir. Dostluk mukâbelesi yine dostluk vedâd ve vüsûk ve i'timâd mukâbili yine vüsûk ve i'timâd mu'âmesiyle olmak âdâb-ı meşrûta-i mu'tebaredendir. Benim sa'âdetlû rezânetlû Efendim hazretleri, hakikat-ı hâl ve hikmet-i merâm-ı mâfiy'ül-bâl işte şu vechile beyâna iştigal lâzım gelmiştir ki, bu senâverleri Sardunya Mu'âhedesi temhidine i'tinâ hilâlinde bir maddede kusurum vâkı' olup, ya'ni şurût-ı lâzime kabilinde bir şartın dahi derci iktizâ eder-iken tarafımdan gaflet ile ilâvesi terk olunmağla, gafilen vâkı' olan hatây-i mezkûru ise İngiltere Devleti olsun, Sardunya Kıralı olsun hiç biri kabûle ve sükût ile setr ü iğmâza râzı değildir. Her vilâyet ve devletin usûl-i mahsûsası vâkı' olduğu ma'lûm olduğu gibi devleteyn-i müte'âkâdinin dahi tekâlif-i âdiye ve rüsûm-ı dâhiliyyeden ibâret nizamları derkâr-iken bahs ü iymâsında tekâsül olundu. Usûl-i amme-i mersûme ise herkesden mer'i ve ma'mûlün-bih olarak bi'l-cümle ecnebi ve vilâyetli tüccardan dahi mürâ'ât oluna geldiği emr-i ma'rûf ve mansusdur. Hâl böyle-iken vâkı' olan hatânın çâresi tedârîki ne derecede ehemm olduğu zâhir ve bedihi olmağla, çâre-i mersûmenin istihsâli ancak cenâb-ı mürüvvet-me'âb-ı atûfet-iktisâbın bu muhlislerine mu'fn ve destgîr ve mutavassıt ve zahîr olmağla müyesser olabilir. İhtimâl ki, mu'âhede senedi imzâ olunmaktan evvel niçün bunu mülâhaza etmediniz deyü taraf-ı sa'âdetinizden bess-i kelâma teveccüh buyrula. Vâkı'a bu babda hakk yedinizde olduğu kâbil-i inkâr değildir, lâkin bu dostunuz Sardunyalı değilim, maskat-ı re'sim İngiltere memleketidir. Bir ecnebiye göre vilâyeti olmıyan düvelden birinin kavâid-i asliyye-i dâhiliyyesi de kayıkına vukuf-ı tammı olmamak ayıb değildir. Özür ve tesâmuha sâlih olduğu erbâb-ı adl ü insâf indinde zâhirdir. Fi'l-vâkı' hata etmişimdir; lâkin gaflet ve tesâhülden neş'et etmiş bir hatadır. Bu âriza-i gayr-i ihtiyârîye sebebiyle melâ-i nâsda ırz ve nâmusum şikeste ve saha-i ibtizâle endahte olmak dahi muvâfik-ı de'b-i mürüvvet değildir. Taraf-ı mülâtafet itisâfınızdan bir kelime-i tayyibe

ısdâriyle ırzım yerine gelüp, halel tatarrukundan masun olmak keff-i kifâyetlerinde merhundur. İşte bu ânâ gelince re'sen ve zâten cenâbınızdan bir nesne niyâz ettiğim yoktur. Sizden ilk mes'ûlüm bu iltimâs-ı vüsuk şümûldür. Cenâb-ı sa'âdet misillü bir zât-ı âlf-nijad dostumuz redd ve dirig olunmasını lâyük görür mü? Dersa'âdet-i medâra gelüp, ikâmet edeliden beri mâye-i ikdâm ve inhimâkini Saltanat-ı seniyye'nin hayr-ı umûruna ve Atebe-i aliyye'nin hukuk-ı celîle-i seniyyesi siyânetine ve şân u ünvanı hıfzına sarf etmiş bir şahs-ı sadakat ihtisâsın muhabbet ve gayreti mukabelesinde böyle bir ehven ve eshel maddenin redd ve müdâfa'asıyle ifây-ı şerâyit-i mükâfât olunmağa râzı olmanızın ihtimâli varmı? Devlet-i aliyye-i ebed-müddetin meyâmin-i umûruna ve levâzım-ı şân-ı âtîfet-ünvânına münâfi bir kazıyye olaydı irad ve iltimâsına mübâderet etmiyeceğime beni cenâb-ı ma'rîfet nisâb kadar bilür bir zât-ı güzîde-sıfâtın kalb-i âgâhı dahi şahid ve güvahdır. Mûcib-i iltimasım olan madde mevadd-ı me'lûfe-i cariyyeden idüğü emr-i sarf olmağa, taraf-ı sa'âdetinizden redd ile mu'âmeleye karar verildikde bu dostunuzu gayet ile mükedder ve mahzun görmek şıkkını ihtiyar etmiş olacağınız bedfîdâr olur. Çend rûz mukaddem nâdiy-i şeriflerine berdâste kılınan takrîr-i dostânemize bir cevab tesvîdi takdîmine ictirâ olundu-idi. Savab-ı dîd-i sa'âdetleri olmak feyzine müsûl olmamağa, bu def'a derûn-ı hulûs-nâmeye mevzû'en diğeri bir müsvedde irâdına ibtidâr olunur. Ol siyâk u sibakda çend satırdan ibâret bir takrîr-i sâmi şerefrîz-i sudûr olsa tayyib ve teşekkürüme vesfle-i müstakile olacağı tafsilden vârestedir. Madde-i mültemese hadd-i zâtında kazayây-ı müzâcât kabilinden olup, azîm ve kâr-ı mühimm olmadığı zâhir olmağa, cenâb-ı sa'âdet-nisab-ı mülâtefet- intisab misillü, kemâl-i nasfet ve zekâvet ve ulüvv-i himmet ve sehâvet sahibi bir efendi-yi âli-şâna göre incâc ve is'âfindan istinkâf sezavâr ve karfın-i emel ve intizâr değildir. Benim atûfetlû, necâbetlû Efendi dostumuz bundan ahd-i karibde İngiltere diyârına revâne olup, ol-tarafda bulunmamız muktezi düşmekle, üç dört mah için İngiltere cânibine azîmetim lâzım geldiğini Baş-tercüman'ımız duâcıları ifâde edecektir. Niyetimin mutlaka avn-i bârî ile müddet-i merkûme zarfında avdet edüp, şita mevsimi hulûlünden evvel yine makâm-ı sefâretimde kâim olmaktadır. Sahibim İngiltere Pâdişâhı hazretleri ve vükelây-i devleti dostlarınız ile görüşmeye muvaffak olurum. İngiltere'de iken dahi Devlet-i aliyye'nin hizmet-i seniyyesinde bulunmam ihtimâlden dûr değildir. Beni Âsitâne'den mutayyibü'l-hâtır ve mesrûrû'z-zamîr göndermeye himmet-i dostaneniz mebzûl kılındıkda, şâkirü'n-ni'me olacağımda şekk ve şübhe yoktur. Ve hulâl-i gıyâbımda dahi hamıyyet ve şükranıyyetimi ibrâz ve isbâta medâr olacak nice etvâr ve ahvâl hulûli ihtimâlden hâli değildir. Mevzû-ı mes'ûlüm olup, zâtında sehlû'r-reviyye olan maddenin bir cüz'i eser-i muhabbet ve rağbet izhâr müsa'âdesine i'tinâ buyurmanız derhastedir. Müsa'âdenizden nâdim ve müstenkif olmanızın ihtimâli yoktur. Devletiniz için bunca mesâ'i-yi cemîle-i hâlise ibrâzına nâil olmuş ve bundan böyle dahi hidemât-ı meşkûre-i seniyyesinde bulunmak arzusunda olduğu sübût bulmuş bir dost-ı sâdık için cenâbınızın dahi bir cüz'î mes'ûlü is'âfına mübâderet edeceği vüsûk-ı tam ve emel-i hulûs-ı fercâm ile me'mûl ve intizar-gerde-i safvet şümûldür. Bâki zât-ı güzîde sıfatlarına olan kemâl-i tebcîl ü muhabbet ve tevkür ü safvetim merâsimini izz-i kabûle müsûl buyurmaları mercûdur efendim.

Hâlisü'l-fuad
Strangford

Fi. 13 Zilka'de sene 1239.
(14 Temmuz 1824)

خاله حیدر بخش مقام ریاستناجی اولان ساداتو سامانلو حمید سید اذنی حیدر بخش اکلخنده بولک اچیسی لور دسره انفقور لار فزیه نکلن مخصوص دکر وجه آتی اوزره حروف افریجه دن نقل اولمشدر

نصفه بیست و نوره کوزده ایتمک حساب

ساداتو سامانلو عطفانو مزید برتولو افریجه حیدر بخش

خاله ناز انما اولمشدر جناب دلفتن نصایر کربان زینده بقیم زنده بر قیاح دفعه عضو زینهار ابتدا و قیوم قریب مع عطفون قراری اولان براده مهوره مهوره ایله کوزده نصیب سرفوت مدار زینده مضر اولور بولسا کار زینده مضر لاری اولور ایستغنی بیان ایسه دفعی ماده مهوره کورده بر قیاح نکلن زنده ناکسی لار زینده انقل طریقیه مذنب کلام اولور حسیله حساب خنده ابرام اکلخندی استغنی مجور اولور اکلخندی استغنی موقرین بر قیاحی و قیوم مهوره و صبر حالته اشابه قیوت و قیوم حیدر بخش اذنی ایونک درجه ثبوت بر ورزه مهوره اولور بر وقت عطفو اوزم اولمشدر نکلن باب مملوکت نصایر سنه افریجه و سوا کور حمت ایتامک نچو قابلدر بوروشه واقع اولان اکلخس مخصوصاتم اکلخنده اچیشده امدو عالیه خارجیه ناظر ای اذنی اولور عطفو نکلن کلن بالقیس قیوتلو سامانلو سید اذنی جناب ایله کور کور انفقور طرفنده توسیون و تقیم اولور انقاس ملته قیوتلنده بیازده رسماً حیدر ایله مصلح مختلفه ماموره ده هزار راقی و اقلار از حالت توافقی و نظایقه بر وقت میسره اولور بر طبیعت معاصره نبعث بر حالدر تصدی و اختیار و کلدر هر کسک اوجیه عهدیه تقدیمی اولان ایسی کوزده ایسی اذنی و ثبوت رشیت این ایم سوزدی عادی مانور سندن متفرع بطور درر وکلن فزیدان و دیوانه عیضی کوشن ماده زنده بدیو ایله و کلدر و بیول اولور دفعی جایزه اولور اطله کور خارج درر و کوشن مقابله سی بنه کوشن ورزور و عقمان صفایی بنه و شرف و عقمان معاصریله اولور اوزر مشایخه سفینه دنده بنم ساداتو دزانه اولورم حیدر بخش حقیقت حال وکلن کلام مافی کمال ایسته شوبه ایله بیان اشغال لازم کلندر که بریتا اولور سار دنیا معاصره سی تمهیدینه اعتنا خلانن براده ده قصوم دفع اولور بعضی شرط لازمه قیوتله بر شرطک دفعی درجه ایقتا ایدر ایکن طرفنده غفلت ایله علاوه ایسی نکلن اولمشدره غافل اولورم خطای مذکور ایسه اکلخنده دوق اولور سار دنیا قرالی اولور هیچ بری قبول و کور ایله ستر و غمانه اذنی و کلدر هر لایزه و در دکان اصل مخصوصی واقع اولور ایسی معلوم اولور ایکی در قیوت متعاقب نکلن دفعی تکالیف عادیه و کوشم داخله دن عبارت نظامدی در کار ایکن بحث و رایگنده نکاسا اولور اصول عانه کوردر ایسه هر کور دفعی کوردر ایسه اولور باقیله اجنبی و ولایتی بنامه دفعی مراعات اولور کلدنکی امدور و مخصوصه حال ابرام ایکن واقع اولورم خطایک چاره سی تارکی ندر چه ده اجم اولور نوزده هر برینجا اولمشدر چاره سوره نکلن کوشن ایجنی جناب برست مایه عطفون اکتسابک بر مصلحتین مدین و کسکجه و مشورت و نظیر اولمشدر میسره اولور بلور احوال که معاصره سنج انفا اولمشدره اول نچوکه یوقی ملاطفه اتمدیگر و بو طرز معاصره کورون بش طلامه توجه بیویم واقعا بر ابر حیدر بخش اذنی نایب انقار و کلدر لکن بود کوشن سار دنیا لور اطلایم سطره رسم اکلخنده مکلن در بر جنبی بر کوشم ولایت اولور اولور دکلن برینک قیوتله اکلخنده اذنی سینه و قایقه و قیوت ناکم اولور معاصره کلدر عذوق و صالح اولور ایکن ارباب عمل و انصاف عذوق ظاهر در قیوتلر خطا اچیشدر لکن غفلت و شاهدله نیشات ایشمن بر شرطدر برهاضه غیر اختیاره سببیه ملا ناصره و عهد نامم کلنده بر اینه ابدال اکلخنده اولور دفعی موقوفه دایره کور

طرفه ملاطفت انصافگذردن بکلمه طیبیه امصدی ایله برتنم برینه کلوب خلد نظر قشنگ مصونه اولوب کف کفایانک و هوسند ایشته برآر کلپور ارسا
 مزاناً جنا بختده بیسنه نیاز ایتموک بوقده سندن ائک مسولم بولاکلس و شوق کولور جنایه عمارت مشاکو بخت عالی نزار دکمز ردود بیغ اوشنی
 لایم کوردی در عمارت مذره کلوب افات ایله بد بیدرو مایه اقدام وانهرما کنی سلطنت سینه ناک غیر امورینه و عبقه عیبه ناک صفتده جملده سینه سی
 میاشنه نشان و هتالی منظمده صرف ایش بر شخص صفت احتیاطک تحت و غیرتی مقابلکست بوبله بر اقرن لاسهل ماده ناک مدود افسله ایضا کنی
 سکا فات اونغه راعی اولمکنک احتیاطی نونک دولت عبقه ابره ناک میامن امورینه ولایم نشان عالفت عنوانه منافی بر عقیبه اولوب کس ایلر دکمانه
 بدارت ایتیریکه بنو جنایه سرکشها بقده بیلور بخت کزین صفایک قلب الاهی دخی شاهد و کولور موجب انکتم اولان ماده مؤرد مال و نون جاریه
 ایتمک اصبر اولغله طرفه عمارت کولور بر آبله معامله به قرار دیر لکوره بودر کتلی غایت ایله مکندر و هتله کورده کنی اختیار ایش اولمکنک
 جیدر اولور چند در مقدم ناری شریکلیله ایتیشته کلکان تقید و سکا زره بر جوار سیدی تقیدنه اجزا اولوب ایچر صولور بر عمارت
 اولوب فیضنه رسول اولما غله بودغه دروه خاوصتاً مضموعاً و یک بر سوزده ایلرینه ایتدر اولور اولمسیاه و سباقده چند طرفه عمارت
 بر تقیر ساری شرفیز صودرشم نظیب تر شکر کرسیده مستقله اولوب فیضده لاسرته در ماده منقده حد داننده قضایای فرجاة قیلنک
 اولوب عظیم و کارام اولدیق ظاهر اولغله جنایه عمارت نظیر ملاطفت استیل کفلاو کمال نصفت و ذکاوت و علاهت کسارت صاحب و نون و ایضا کور
 اجناس و مسافنده سکا کاف سوزور و قریامل و نظار دکندر بتم عطفه کفایانک اوقه کلکان بوند و بد قریب المکنه و یارینه دره اولوب اول طرفه بر ازار
 معنی دککله اوج دست ماه اچور المکنه جانبته عقیتم لازم کله کنی کسرت بر جانر دعا ایچر افاده این کجکر نیتیم مطلقاً عدوک بارغایله مدد و نون فرقه
 عویب ایوب شتارسمی جلونده اولرینه مقام سفارته قائم اولغله صاحب المکنه بادشاهی حضرتی و کلوی دولق در سنلر ایزه کورشمک موقو اوزوم
 المکنه ده ابح دخی دولت عبقه ناک صفت سینه سنه بونم احتیاط و دور دکندر بنو استازده مطیب خاطر و کولور کورده کت حمت در سکا کز مندر
 قشقه شاکر کتوب اولم جزه شاک کتبه یوقده و خلل خیابن دخی حمت و کور کنی ابراز و ایشار مدد اولوب نچ امور و حال معلوق احتمال خالی
 دکله مویج مسول اولوب داننده سول کوریم الکنر ماده ده بر جزوی اثر حمت و نیت اظهار ساعده سنه اعتنا بویکتر و مؤسسه ساعده نون
 نادم و سستکنت اولکنک احتیاطی بوقدر و دکندر اچور بویجه ساعه جملده خالصه ابرازینه نایل ایش و بوند بوبله دخی خیزان مشکوره سینه سنه
 بر نون آرزو کس اولدیق شعت بر ایش بر دوست صادق اچور جنایکله دخی بر جزوی مسولی اسعافنه بدارت این کسک و نون تام و عمل خاوص
 فرجام ایله مانول و نظار کورده صفت شوملور باقی ذات کزین صفات لینه الکنر کمال تجلیل و نیت و تقید و صفتیم ماسحنی عزت بر مسول

بوردلرکس و جودر اوقه (۱۷) حاله کورد

Taraf-ı Devlet-i aliyye'den i'tâ buyurulmak üzere İngiltere Elçisi'nin vermiş olduğu takrîr-i resmî müsveddesidir.

Bu def'a asâletlû İngiltere Devleti Büyük Elçisi ve hasbe'l-maslaha haşmetlû Sardunya Kırâlı cenablarının mürâhhası Lord Strangford dostumuzun Kırâlı müşârunileyhin memâlikinde câri ba'zı usûl-i dâhiliyye ve hukuk-ı mülkiyye bahsinden dolayı takdîm eylediği takrîrin tercemesi mânzûr-ı âlf ve me'âl--ü müfâdî karfîn-i ıttıla'-ı sâmi olmuştur. Devlet-i aliyye-i ebed-devam ile tarh-ı mebâniyy-i hulûs u müvâlât ve akd-i revâbit-ı selm ü müsâfât zımında Sardunya Devleti'nin cereyan eden hâhiş ve ikdâmına ri'âyeten taraf-ı Saltanat-ı seniyye'den müte'âllık olan müsâ'de-i aliyye ve mu'âmele-i seniyyeden maksad, devlet-i müşârunileyha hakkında ancak icrây-i merâsim-i dostî ve ri'âyet-kârî olup, kavâid-i asliyye ve hukuk-ı mülkiyyesine halel getirmek irâdesi olmadığından başka, mâdâm kavâid-i mülkiyye-i mersûmesi mu'âhid olduğu bi'l-cümle devletlerin tüccarı hakkında icrâ olunup, bi'z-zat Devlet-i aliyye-i ebed kıyam teba'asına muhasses olmayup, ma-tekaddümden mu'tad olan rûsûm kabilinden ola ve Memâlik-i mahrûsa'ya âmed ü şûd eden Sardunya tüccar ve züvvârı, Devlet-i aliyye-i ebed-devâmın bi'l-cümle nizâmât-ı dâhiliyye ve hukuk-ı mülkiyyesine tamamen ve kâmilten tevâfuk ve mutâvî'de kusur etmeyeler. Sardunya memâlikine dahi fyâb u zehab eden Devlet-i aliyye tebe'ası tarafından ka'ide-i me'lûfe-i âdiyyelerine münâfi hareket vuku'u tecvîz olunmıyacağı musammem olmağla, Elçi Bey dostumuzun istid'asına ve devleti tavassutuna nazaran iş-bu takrîr-i âlf imlâ ve Sardunya Devleti'ne ifâde olunmak üzere mürâhhas-ı mümâileyhe i'tâ olundu.

مشاوره ایالتی در امور تجارت و صنایع و معادن
تاریخ کمالی

بمردعه اصالتی انگلیز دولتی ببولنجی و سبب کمالی مشتمل سارونیا قریباً درینک شخصی اوردن سارونیا و در کمالی سارونیا مالکته جاری
بعضاً اصول داخلیه و حقوق ملکیت بخدمت طرلابی تقسیم ایدرکی نغزله زبهرسی نظیر عالی و مال و معاری قریب الخلق ساری اولور. دولتی عیناً ایدر
طریق مبانى خلوص و نزولات و عقد و روابط سلم و مصافات ضمنده سارونیا دولتی که جریان ایدر خواهرش را قدرته رعایه طرف سلطنت سینه و متعلق
اولان مساعدت عین و مساعدت سینه در مقصد دولت سارونیا حقیقه آنچه اجزای ماسم دولتی و رعایتکاری اولور قواعد جدید و حقوق ملکیت سینه
خلک کتور که اوده سی اولدیغینده بشقه مازم قواعد ملکیت سروسسی معاهد اولدیغی باجمله دولتی که تجاری حقیقه اجرا اولور. بالذات دولت عیناً
ایر قیام سینه مخصوص اولور. مانقده معاد اولان رسم قیلمده اولور و مالک محرم بر آیدر سارونیا تجار و زوری دولتی عیناً ایدر
باجمله نظامات داخلیه و حقوق ملکیت سینه تماماً کمالی توافق و نظایر قصور اینجیلر سارونیا مالکته دخی ایاپ و زهاب ایدر دولت عیناً
تبعی طرفنه قاعده مالوفه عاید لرینه مثنای حرکت و قریب تجویز اولدیغی معنی اولغله ایچلیک دولتی که سارونیا دولتی طرف نظر اشوب
تغیر عالی املا و سارونیا دولتی افاده اولدیغی اوند شخص سوجا ایدر اعطا اولدیغی

Hizmet-i Riyâset'den İngiltere Elçisi'ne cevâbı hâvi yazılıp gönderilen tezkirenin suretidir.

Sardunya maslahatuna dâir geçen gün tercemanınız Chabert vâsıtasıyla tebliğ olunan ifâdât-ı dostânemize cevâben irsâl olunan tezkire-i vâlâ-kârileri me'âl ve meshûmu ma'lûm-ı hâlisânemiz olarak, sûret-i hâl taraf-ı eşref-i hazret-i Sadâret-penâhiye dahi arz ve ifâde olunmuştur. Devlet-i aliyye'nin Sardunya Devleti ile akd-i mu'âhedeye bilâ-zarûret muvafakati mücerred dost-ı ehassı olan İngiltere Devleti'nin hatırına ri'âyet kazıyyesinden nâşi olup, alel-husus emsâli hakkında memnû' olan Kara-deniz ticâretine dahi başkaca ruhsat i'tâsile kazıyye-i mürâ'atı tamamca isbât etmiş olduğu müselleme ve aşikâr olmağla, tezkire hâcet yoktur. Her ne ise mu'âhede-i mezkûreye müte'allik mevad ve şerâit tarafeyn me'mûrları beyninde bi'd-def'ât müzâkere ve muhâbere olunarak, nihâyet iki tarafın usûl-i menâfi' ve ticâret ve iktizây-i mevki' ve maslahatlarına göre kararlaştırılıp öylece temessükleşilmiş ve ba'dehu ol-vechile sudur eden cevâb-ı âlî keyfiyeti ol-esnâda cânib-i dostanenize bi'l-vâsıta tebliğ ettirilmiş idi. Muahharen tercemanınız Chabert'in ifâdât-ı vakı'ası bi'l-istimâ' mukaddemki cevâb-ı âlî usûlüne tatbiykan lâzım gelen cevibe-i sâibe-i müfessiresi etrâfile kendisine tebyîn ve tefhîm kılınmış olmağla, bunda tekrîr-i cevab ve izhâr-ı isti'câba mahâl yok gibidir. Ezcümle tercemân-ı mümâileyhin cânib-i dostanenizden getirdiği bir nevi' takrîr müsveddesi mütâle'a olunup, güyâ Sardunya memâlikine giden tebe'a-i Devlet-i aliyye'nin ale'l-ittlak ol-tarafının nizâmât-ı dâhiliyyesi tahtında olmaları sûreti maünderic ise de ta'rif ve beyândan müstağni olduğu üzere düvel-i mütehabbe tebe'asının yek-diğerin memâlikindeki nizâmât-ı dâhiliyyeye mütâbaatları kazıyyesi nass-ı mu'âhedâtlarında tasrih ve ta'dat olunan mevadd-ı mukarrerden hâriç meselâ karantina nizâmı misillü şeylere şâmil olduğu derkâr ve bu dahi cemi' devlet ve memleketlerde tabi'atı böylece cârî ve mer'i olarak bu usûle hiç bir tarafda muhâlefet olunmadığı ve beyne'd-düvel başkaca senedleşilmek teklüfüne hâcet olmadığı aşikâr olup, fe-emmâ cenâb-ı kiyâset-me'âbınızın bundan maksûdunuz nass-ı mu'âhede de musarrâh olan mevadda dokunmak sûreti ise bu keyfiyet hey'et-i mu'âhedeyi ihlâl ve ilga demek olacağı bedîdardır ve olmaklık ile esas mu'âhedeye halel gelmez diyebilmek muhâl olduğundan başka, şimdi bi'l-farz Devlet-i aliyye dahi mu'âhid olduğu devletlerden ve ez-cümle İngiltere Devleti'nden kendi beynlerindeki uhûdu çığnedecek suretle ba'zı nizâmât-ı dahiliyye menfıyâtını der-hâtır ederek, kabûlü için böyle bir mübhem takrîr istemek lâzım gelse muvafakat olunur mu, olunmaz mı? nezd-i dirâyetinizde burası mülâhaza ve muvâzene olunduğu gibi tarafımızdan başka cevâba hâcet kalmaz ve kezâlik meselâ sözü mübhemlikden çıkar ve bir de (?) mu'âhede-i mezkûrenin ba'zı maddesine atf ve tasrih olunmak lâzım gelse dahi yine bir vechile tecvîz olunamaz ki, beyne'd-düvel mün'akid ve mukarrer olan mu'âhedenin bir maddesi değil velev bir kelimesi sonradan şerh ve tefsîr.... ma'nâ-yi aslisinden tağyir olunmak lâzım gelse mevadd-ı mu'âhede topdan mülga hükmüne gireceği zâhir ve bu misillü teklif-i na-sevâbın sâir düvel beyninde dahi irâd ve kabûlü müsteb'ad görünüp ale'l-husus Saltanat-ı seniyye'nin bu ânâ kadar düvel-i mütehabbe ile vâki' olan mu'âhedeleri akıbında bu sûretin vuku'ı nâ'mesbuk ve sirâyetce mahzur ve mazarratı bedihi ve bâhir olduğundan her ne vakit olsa tecvîz edememekte ma'zûr ve böylece tekrîr-i cevâba mecbûrdur. Hemen bi'l-hayr ve'l-meymene akd ü tasdik olunan mu'âhede hâvi olduğu mevadd u şerâyit her ne ise tarafeynden temâmen ve kâmilan icrâ ve ifâsına ihtimam olunmak lâzım gelerek, cenâb-ı sefâret-me'âbınız dahi öteden-berü mevsuf olduğunuz rezânet ve dirâyet iktizâsına müterettib olduğu vechile lisân-ı safvet-nişân Devlet-i aliyye'den mukaddem ve mu'ahhar irâd ve tebliğ eylediğimiz cevâb-ı ba-savab ve ma'zeret-i hakikat-me'âbı kabûl ve teslîm ve bu vechile dahi merâsim-i

dakika-dâni ve kiyâseti tetmîm eylemeniz me'mûl-i hâlisânemiz idüğü beyânile tezkire-i muhâleset tahrîr ve terkîym ve zâten der-kâr olan fart-ı hürmet ve i'tibârımız bu siyâk ile dahi isbât ve tevsîm kılındı.

مستحقین از این موقوفه را از طرف اولاد و اولاد آنست که در این موقوفه در این موقوفه

سارینا صلحی در آنجا که کون نبجائیکو سار و اوسط بیلیغ اولاد افازت لانا نزع جوباً ارسال اولاد نیکو و لوکایرک
مال و مقبولی معلوم خالصاً من اولاد حق صورت حال طرف اثرن حضرت صلحی خاشی بر دخی عرض و فاره اولاد چون عینک
سارینا دولتید عقد معاھد بر بلا ضرورت موفقی مجرد است اھلی اولاد انگلرہ دولیک فخرینہ رعایت فقہینہ ناسی
اولاد علی الخوص استای حضرت علی اولاد حق در تجارتی دخی بشفرد وقت اعطایه فیض مرعایا نامجایان انجمن اولاد
سلامتکا اولاد غنہ ترکیب حاجت بودند هر زمان معاھد مذکور بر مصلحت مؤدی تربیط طرفیہ مذوری جنبہ بارولغان مذکور
دخی برج اولاد نایباً ایلمی طرفیک اصول نایب و قارینا و انضای موقوف و مصلحتیہ مذکور قرار شد بر بلوب اجابگی نیکو صلح
اولاد جلد صد و بیست و نھ فیض تصدیقا ماری دخی مبارک اولاد رسم معاھد تکمیل اولاد حال بود ایجمہ ذکر اولاد نصیباً در
مبارک دستیک اجزی مجلس کویا طرفیہ تجاریہ منفعتی نفع اولاد در سارینا دولیک خارج از معاھد مقرر بعضی مؤدی
بشخصی نسلت منجمن جانب دولسا کر زنی بر نقطه تقریر و بر طرف اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد
معاھد مقرر ذک هیئت جامعہ طرفیک صلح مؤلف و لازم اولاد بیلیغ مؤدی اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد
مستحق اولاد عدل رسیده دون بعد ذک بودند خارج تجاوز رضی اولاد مؤدی ایجاب ایجاب ایجاب ایجاب ایجاب ایجاب ایجاب ایجاب ایجاب
کیفیتی اولاد
جواب علی اصولاً تطبیقاً لازم معلوم اجود صائب بعضی خلافیہ کند و سہ نتیجہ و تقیر فقہی اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد
و اولاد اشجایی یکی بودند کیسہ از جمله ترخان سوی اولاد جانب دولسا کر زن کند یکی برین تقریر سوره ایضا اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد
سارینا ممالک کیسہ تبدلون بعد ذک علی اولاد
مستحق اولاد یعنی اولاد
و تعداد اولاد مؤدی در حق صلح سلا قرآنہ نظامی شہسبیک شامل اولاد
بویجر جاری و دخی اولاد بوصول حج بر اولاد مخالفت اولاد یعنی وجہ الدول بشرف سند شلک نقلت حاجت اولاد یعنی اشکار
اولاد قانما جانب کیا ستا نیکو بودند معلوم کن نص معاھدہ مصحح اولاد مؤدی طوقیمہ صورتی الی بو کیفیت هیئت معاھد
اصول و القادریک اولاد یعنی جید در و بود اولاد ایشاق ابدا اساس معاھد بر قتل کل ذریہ شلک حال اولاد یعنی بشرف شری ایضاً
دون بعد دخی معاھد اولاد یعنی دولدن و اولاد
و اولاد منویاتی در نظر اولاد قبیلگون بود برین تقریر استمک لازم کلر موقوف اولاد مؤدی اولاد مؤدی اولاد مؤدی اولاد مؤدی اولاد مؤدی اولاد مؤدی اولاد مؤدی اولاد مؤدی اولاد مؤدی

مواظف و موازنه اولدیغی کیمی طرفین بشفق جوارهاجت فالمن و کذلک سلاسونی مهملکده جقارین معاهدت مذکوره نیک
بعض ماده سنه عطف و نفع اولغونم لوزم کلر دخی بنه بروجه تجویز اولدیز که بیه الدوله منفعه و مقرر اولان معاهدت
بر ماده دخی دکل دوله کلر دخی سنه عطف و نفع اولغونم لوزم کلر معاهدت طوبه ملکی
حکومت کیمی ظاهر و بوسللو تکلیف ناموبک سارقول بلنن دخی ایراد و قبولی سبب کورینوب علی الخصوص سلطنت سینه
بوله قدر قول نخبه اولدوغون معاهدت لری عقبنه بره - ص ۱۰۱ دخی ناسیون و سرب کورینوب و مقرر دخی برای و باهر
اولدیندن هر وقت اولر تجویز ایراد کند معذور و بوی تکبر تجویز کورینوب در همان بالجه و لیمه عقد و نفع بولونان معاهدت
هاوی اولدی مودر قمر ایطه هر حال طرفینده تماماً و کلا موابله و ایضا اهتمام اولغونم لوزم کلر لک جناب سفارغابک دخی
اوز دیرد موصوف اولر بکدر زراعت و درایت افضا سنه مرتب اولدیغی و جید ساز صفت نشانه دون عید دون مقدم
و مقرر اولدوغون ایلیک کورینوب باصوب و معذرت عقبنه ا قدا و تسلیم و بوجده دخی لزم دقیق دانا و کیماسی تخیم بکدر
ماسول خالصانه مرام و کیماسی بیاخته تذکره ایضا دخی نادر کار اولدوغون لفظ صحت و اعتبار بوسللو اولد

Vesika Sıra No.su 47426. 2 No.lu Evrak leffi 7. Sandık No. 212

Makâm-ı Nezâret-i umûr-ı hâriciyye'ye şeh-r-i Teşrîn-i evvel'in beşi tarihile Sardunya Sefâreti Ser-kâtibi tarafından takdim olunan bir kıt'a takrîr-i resmînin tercemesidir.

Zirde mersûmü'l-îmzâ Romovano, Sardunya Devleti'nin nezd-i Saltanat-ı seniyye'de maslahat-güzârlik me'mûriyyetiyle bulunan majör General Fredrik Montilio'nun iş-bu şeh-r-i Teşrîn-i evvel'in üçü tarihile füc'eten vefâtı haberini makâm-ı Nezâret-i umûr-ı hâriciyye'ye ifâde ile vazife-i müte'ellimesini ifâ eder. Ve iş-bu vâkı'a-i feci'a Devlet-i aliyye ile Sardunya Devleti beyninde câri olan münâsebât-ı dostaneye bir halel-i cüz'i îrâsını müstevcib olmamak için Sardunya sefâretinin tercemanlık ve ser kitâbeti hizmetinde bulunan zirde mersûmü'l-îmzâ Romovano kendi devleti tarafından tenbihât vürûduna intizar üzere olduđu hâlde muvakkaten idâre-i mesâlih-i sefârete mübâderet eder. Mersûmü'l-îmzâ bir çok vakitden beri Der-i aliyye'de mukıym Sardunya Sefâreti hizmetinde bulunduđu müddetce kendi devleti hakkında vükelây-ı Saltanat-ı seniyye'nin isti'dâdât-ı hasene-i dostânelerine dâir delâyil-i vazıha müşâhede etmiş olduğundan, bi'l-münâvebe kendi devleti dahi der-kâr olan hulûs ve muhâdenetin müşâreketini Devlet-i aliyye'ye isbat edebilir vesâili intihazda asla ihtiyâr-ı müsamaha etmediğinden, bu cihetle el-hâletü-hazihi devleteyn beyninde câri olan iş-bu münâsebât-ı kâmileye kendi idâresi hengâmında hiç bir gûne tegayyür gelmiyeceğini me'mûl eder. Ve mersûm vükelây-i Devlet-i aliyye tarafından iş-bu ümniyye-i hâlisânesin istihsâl zımında izhâr-ı mu'âvenet buyurulduđu hâlde kendisini mes'ud addeceği beyânı der-kâr olan hürmet-i hâlise ve ri'âyet-i kâmilesinin arz ve ibrâzına zerî'a-i hasene ittihaz kılınmıştır.

مقام نظارہ سرخارچہ شہزادہ اولکیشی تاریخیلہ سارونیا خانہ کرای طرفہ تقدیم اظہار بر فضہ فقیر و سہیلک زہر سید

دینہ سید لایضا زونونو سارونیا اولک تروسلمت سیدہ صلی کڈولہ مانوریتلہ بریان ماڈوجیدال فتح وریو سوتیلہ اولک شہزادہ
اولک اولی تاریخیلہ قیام و قانی جیزی مقام نظارہ سرخارچہ یہ فاروالہ وظیفہ سائرس البقا پر واسبورقہ قیامہ دول علی
سارونیا اولی بیتہ جاری اولون مساکین و وسایہ بخل خیر ایزی سوجیاد و مسکون سارونیا خانہ کرای جہانلو سرکای قونسی
بلیان دینہ سید لایضا زونونو کڈورونق طرفہ انبیان و ورونہ اظہار و ورونہ اولدی خاند سوتقا ارض صالح خاندہ سارون ایدر
سید لایضا بچرد و قدیر و علیہ سیر سارونیا خانہ کرای جزیہ بر لینی سجدہ کڈورونق حقہ و کلای سلط سہ نک و
اسفارت حنہ و ساندہ لایضا زونونو اولدی و سہ سارونیا خانہ کرای جزیہ بر لینی سجدہ کڈورونق حقہ و کلای سلط سہ نک و
اولک کلیم باقیات ایدر بیار و سانی استیازہ عدا خیار ساجہ ایدر کلیم باقیات ایدر بیار و سانی استیازہ عدا خیار ساجہ
کاملہ یہ کڈورونق سارونیا خانہ کرای جزیہ بر لینی سجدہ کڈورونق حقہ و کلای سلط سہ نک و سارونیا خانہ کرای جزیہ
اظہار و سارونیا خانہ کرای جزیہ بر لینی سجدہ کڈورونق حقہ و کلای سلط سہ نک و سارونیا خانہ کرای جزیہ
حنہ خاند قنقندہ

Vesika Sıra No.su 47428. Evrak No.su 4. Sandık No. 212.

Viyana'da mukıym Sardunya Elçisi'nin Maslahat-güzâr Mavroyâni kullarına irsâl eylediği tezkirenin tercemesidir.

Vâki' olan matlûbunuza mebni va'd eylediğim tafsilât budur ki, Marquis Dominique Parato Cenova'nın büyük familyalarının birinden olarak, on dört seneden beri diplomatika hizmetinde müstahdemdir. Evvela Sardunya Devletinin umûr-ı ecnebiyyesi dâiresinde istihdam olunmuş ve Rusya İmparatoru'nun Moskova'da iktisâ-yi tâc resminde irsâl olunan sefâretimizle beraber bulunmuş ve sonradan İsviçre ve Petersburg sefâretlerinin ser kâtibi olup, nihâyet Viyana'da kâin sefâretimizin müsteşarlık me'mûriyyetini dahi ifâ eylediğinden başka çok def'a düvel-i selâse-i mezkûre nezdinde maslahat-güzârlık hizmetini devletin kemâl-i memnûniyyetini tahsil ederek, edâ eylemiştir. Kendi usûl-i mergube ve vekaret ve metâneti ve hak-şinaslığı ve her bir dürlü hilekârlık mülâhazasından ba'idiyyeti Bâb-ı âli tarafından takdir ve i'tibar olunacağından ve bilâ şüphe Dersa'adet'de kullanacağı reviş ve hareketine i'timad buyurulacağından beni te'min eder deyü muharrerdir.

و بانه مقیم ساردنیا ایچینک معائنہ ماوردیانی قولدینہ ارسال ایچینکی تذکرہ ناک نیز سبہ

وقوع اولدو و طوبیانی مینلی ایچینک قفصیلده بودورک عاری دوینجه باک فوجونوزک ببولک فامبارینک ببولدورک
 اولدو دون سنه دینور دیلورمانیم خدیزه مستخدم اولدو ساردنیا دولتی ایچینک ایچینک سینه استخام ایچینک درجه
 ایچینک موسفوره اکسای فایح سینه ارسال اولدو سفارتکله برابر ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک
 سکاچی اولوب نهایت دیانه کانه سفارتکله ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک
 نوزده ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک
 دهر بر اولوب کالوره ملاحظه سنده ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک
 قولدو ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک ایچینک

Vesika Sıra No.su 47430. Evrak No.su 6. Sandık No. 212.

Halebü'ş-şehba'da mütemekkin Sardunya Devleti'nin Konsolosu devletlü inâyetlü atüfetlü celilü'ş-şiyem ve fi'l-kerem Haleb Vâlisi ve Arabistan Ser-askeri huzûr-ı hazretlerine takrîr eder ki,

Tarsus'da mukıym bizim Sardunya tercemanı Şükrullah nâm çend mah mukaddem tarafımızdan li-ecli'l-mütâcere irsâl olunmuştur. Bu eyyamlarda boğsa hirid etmesi için yasak hâkim tarafından olmamış ise de, ba'dehu yasak kalktıkdâ herkesin iştirâ ederdi. Ezcümle tercemanımız kendi de boğsa hirid eder-iken Tarsus ehâlisinden ba'zısı üzerine kalkup, hücûm eylediler. Na-çar mahkemeye kaçıp, Molla Efendi sâyesine düşüp, merkum Kadı Efendi ez-tekâsürü'n-nâs himâye edememiş iken cebren ve gasben tercemanımızı mahkemeden dışarı çekip katleylediler. Ondan sonra kendi odasına gidip, malını ve eşyalarını bi'l-cümle nehb ü yağma ettiler. Ve der-an vakit Sardunya konsolos vekilinin konağına hücûm ve nehb eyledikde, ondan sonra Pavlaki nâm Fransa tercemanın odasına hücûm ve yağma eyledikten sonra Fransa Konsolosu'nun konağına varup, hücûm ve nehb eylemeye,

kapı muhkem bend ve bağlanmış olduğundan içeriye duhül eylemediler. Bu esnâda Mütesellim Ağa istimâ'ına olundukda, gerek mal ve gerek akçe ve eşya nehb edenleri bi-izni'l-lâh tûtü Bâlâda mesfûr maktûl tercemanımızın on beş yaşında biraderi oğlu korkusundan Adana'ya kaçıp, Beyefendi himâyetine düşüp, el-hâletü-hazihi hem sa'âdetlerinize takrri vâcib ve hem Astâne-i âlî'de mukıym elçimize bi't-tafsîl ta'rif olunacak. Bâki emr ferman devletinizdir *.

Tahrîren fi. 23 Ramazân-ı şerifde sene 1247 (25 Şubat 1832).

El-muhibbi'l-muhlis

Lüvis Molinari

Konsolos-ı Devlet-i Sardunya
be-câ nib

Konsolosluk mührü.

(Pro. Consoldi S.M.S. in Aleppo)*

* Konsolos tarafından yazılmış olan bu vesikada imlâ hatası ve cümle düşüklükleri bulunmaktadır.

عبد شہادہ کتیبہ سردینیا دولتہ قونسلوی دونلو شایلو علیہ السلام
میں شایلو علیہ السلام
عبد شہادہ کتیبہ سردینیا دولتہ قونسلوی دونلو شایلو علیہ السلام
تقریر کردہ

نمودہ وہ منہم نزع سردینیا ترخانہ شکار نام چند ماہ مطلع طرفہ زدن وہاں امان اوغندہ جہاں نوردہ ہر طرفہ فرید اینی ایچی یقماک فرزند اولمش ایدہ وہ
بسجہ بے حالتہ ہر کسی استہا ایدری اوزہ ترخانہ کندوہ ہر طرفہ فرید ایدہ این ترسہ امانتہ نہ بعضی اوزہ ترخانہ ہر طرفہ ایدر تاہار حکمہ قریب تو افسی
سپاسنہ دکترہ رفیع قاضی ایزدی از نمازگاہی حایہ ایدہ مشاکن جہاں وفتا ترخانہ حکمہ مد مشورہ ملک قتل ایدر کو امانتہ ملک کندہ امانتہ یکدیج مابین
پیشاری بالبلہ نہب ویدہ ایدر ودرگہ وقت سردینیا ترسوں ویکتہ ترخانہ ہر طرفہ ایدر کہ صکن ہدی نام نزع ترخانہ اولتہ ہر طرفہ ایدر یکدیج
نزع ترخانہ ترخانہ ملک ہر طرفہ ایدر ودرگہ وقت سردینیا ترسوں ویکتہ ترخانہ ہر طرفہ ایدر کہ صکن ہدی نام نزع ترخانہ اولتہ ہر طرفہ ایدر یکدیج
اچہ شایلو ایدری بازدار توجہ بلوہ مسودہ شایلو ترخانہ اولتہ ہر طرفہ ایدر کہ صکن ہدی نام نزع ترخانہ اولتہ ہر طرفہ ایدر یکدیج
ہر سادہ ترخانہ ایدر ویدہ کورہ سادہ علیہ منہم ایچن انستہیل ترخانہ اولتہ ہر طرفہ ایدر کہ صکن ہدی نام نزع ترخانہ اولتہ ہر طرفہ ایدر یکدیج

الخ
قونسلوی
سردینیا
۳

قونسلوی
سردینیا